

ARYBINIS Rokiškis

Rokiškio Apkomo ir Apskr. Vyk. Komiteto Organas

1946 m. birželio 1 d. Kaina 20 kp.

Priėmimas pas TSRS Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoja ir Užsienio Reikalų Ministra V. M. Molotova Jugoslavijos vyriausybės delegacijos garbei

Gegužės mėn. 30 d. TSRS Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojas ir Užsienio Reikalų Ministras V. M. Molotovas surengė priėmimą Maskvoje esančios Jugoslavijos vyriausybės delegacijos su Minist-

rų Tarybos pirmininku J. Broz-Titu priešakyje garbei. Priėmime dalyvavo Jugoslavijos delegacijos nariai. Be to, priėmime dalyvavo Švedijos prekybinės delegacijos nariai,

Islandijos prekybinės delegacijos nariai, Lenkijos respublikos marėšalas M. Rola — Žimerskis, Danijos užsienio reikalų ministras ponas G. Rasmussenas.

V. M. Molotovo pareiškimas tarybinės spaudos atstovams dėl Užsienio Reikalų Ministrų Tarybos Paryžiaus pasitarimo rezultatų

„Izvestija“ korespondentų klausimus dėl Reikalų Ministrų Tarybos pasitarimo rezultatus pastaruoju metu suteikti kitose šalyse pasitarimas, vadovaudamasis būtinumu vykditi Maskvos pasitarimą, pagal kurį sušaukti konferenciją nurodytoms sutarimams tarp Tarybų Sąjungos ir Britanijos ir Amerikos Valstybių. Pagal Maskvos pasitarimą nutarimus reikia, kad Tarybų Sąjungos, Didž. Britanijos, JAV, o Italijos atžvilgiu būtų pasiektas reikiamas susitarimas dėl nurodytų klausimų sutarčių paruošimo. Toliau, kad prieš sušaukiant konferenciją iš 21 valstybės atstovų, tos vyriausybės turi paruošti ją tarptautinius taikos sutarčių klausimus. Kitoks supratimas būtų privesti prie to, kad, vietoje vieno taikos sutarčių su Italija projekto konferencijai būtų pateikti du taikos sutarčių su Italija projektai. Šiuo atveju viena grupė konferencijos dalyvių būtų viena taikos sutartį, kita grupė konferencijos dalyvių — kita taikos sutartį, o tikroviškai reikėtų vieningos konferencijos idėjos. Eidami šiuo keliu, mes turime ne vieną taikos konferenciją, o dvi taikos konferencijas ir tautų vieningos taikos siekimas tuo pačiu būdu pakirstas. Visiškai aišku, kad tokia padėtis nepakenčia. Todėl tarybinė delegacija galėjo sutikti su Jungtinių Amerikos Valstybių delegaci-

jos pasiūlymu paskirti lauk konferencijai sušaukti, nepaisant preliminarinio sutarimo ruošiant taikos sutartis. Taip pat visiškai aišku, kad tasai Amerikos delegacijos pasiūlymas, kuris buvo remiamas ir britų delegacijos, prieštaravimu Berlyno konferencijos bei Maskvos pasitarimo nutarimams ir apskritai galėjo turėti labiausiai nepageidaujamas pasekas, vystant toliau draugiškus santykius tarp tautų, siekiančių įvesti tvirtą taiką. Todėl tarybinės delegacijos pastangos Paryžiaus pasitarime buvo nukreiptos kaip tik į tai, kad rastų suderintus nutarimus pagrindais taikos sutarčių su Italija, Rumunija, Bulgarija, Vengrija ir Suomija projektų klausimais. Tenka pripažinti, kad šiuo atžvilgiu pasiekti tam tikri teigiami rezultatai, nors jų ir negalima pripažinti pakankamai. Paryžiaus pasitarimo darbą pasėkėje TAIKOS SUTARČIŲ RUMUNIJAI, BULGARIJAI, VENGRIJAI ir SUOMIJAI ruošime, išskyrus dar likusius neapsvarstytus ekonominius straipsnius, galima laikyti, svarbiausia dalimi, užbaigtą. Tarp vyriausybų, kurioms uždėtas šių sutarčių paruošimas, suderinti visi pagrindiniai klausimai: teritoriniai, kariniai apribojamai, reparacijos ir kita. Tam padėjo ta aplinkybė, jog sutinkamai su Tarybinės vyriausybės pasiūlymu nurodytų taikos sutarčių pagrindas padėtos paliaubų sąlygos, į kurias savo laiku buvo įtrauktos tik pagrindinės valstybių - satelitų prievolės, kas pilnutinai užtikrina teisėtus sąjungininkų interesus, bet kurie neveda prie kišimosi į tų valstybių vidaus reikalus iš šalies. Taikos sutarčių su Rumunija, Bulgarija, Vengrija ir Suomija, klausimai, kurie liko nesuderinti, liečia, svarbiausia, sutarčių ekonominį skyrių, kuris kol kas nebuvo apsvarstytas Ministrų Taryboje, bet buvo svarstomas specialiose komisijose, kur iškilo nesutarimai. Tarp kita ko, toksai klausimas, kaip klausimas dėl prekybos bei laivininkystės Dunojuje, liečiantis esminius Padunojaus valstybių interesus, jau ne kartą buvo svarstomas Užsienio Reikalų Ministrų Taryboje. Tarybinės delegacijos nuomone, to klausimo negalima svarstyti ir spręsti be Padunojaus

valstybių dalyvavimo, teigiamai vadovautis noru vystyti draugiškus santykius su šiomis šalimis. Laivininkystės Dunojuje režimo klausimas — tai, visų pirma, pačių Padunojaus valstybių reikalas ir jo negalima išspręsti taikos sutartyse su atskiromis Padunojaus valstybėmis. Negalima pripažinti esant teisinga, kad kai kurios ne Dunojaus valstybės pasisavintų teisę diktuoti Padunojaus valstybėms savo valią bei tokią režimą Dunojuje, kuris nesiskaitytų su Padunojaus valstybių, ypač Padunojaus sąjunginių valstybių (Čekoslovakijos, Jugoslavijos) interesais. TAIKOS SUTARČIŲ SU ITALIJA atžvilgiu reikalingas žymiai sudėtingesnis. Čia pasireiškė nesutarimai dėl esančių pagrindinių klausimų, kaip, pavyzdžiui, dėl reparacijų klausimo, buvusių Italijos kolonijų likimo klausimo, Italijos — Jugoslavijos sienos bei Triesto likimo klausimo ir kai kurių kitų klausimų. Imkime REPARACIJŲ klausimą. 1941—1942 m. m. keli šimtai tūkstančių fašistinės Italijos kariuomenės įsiveržė į TSRS teritoriją. Drauge su Hitlerininkais jie sugriovė Tarybų Baltarusijos sostinę Minską, Charkovą ir daugelį kitų miestų bei kaimų Ukrainoje, nuėję iki Dono ir padarė milijonus nuostolių mūsų šaliai. Savo įsiveržimu į Jugoslaviją, Graikiją ir Albaniją italų fašistinė kariuomenė ir čia pridarė eibes vargų. Vis dėlto, atsivėlgdama į fašizmo nuvertimo Italijoje faktus ir pripažindama demokratinės Italijos dalyvavimo sąjungininkų pusėje paskutiniuosius karo metais svarbą, Tarybų Sąjunga apribojo savo reparacinius reikalavimus per 6 metų laiką labai kuklia 100 milijonų dolerių suma, kas turi tarnausti, mažiausia, bent priminimą, jog agresija bei įsiveržimas į svetimą teritoriją negali likti nenubausti. Tuo pat metu Tarybų Sąjunga gina 200 milijonų dolerių reparacinių reikalavimų teisingumą Jugoslavijai, Graikijai ir Albanijai. Tiesiogiai rodo, kad mūsų reparaciniai reikalavimai iš Italijos tik nedidele dalimi gali kompensuoti karo metais jos padarytuosius nuostolius. Tarybų Sąjungos reparaciniai reikalavimai Italijos atžvilgiu sutiko Paryžiaus pasi-

tarime paramą tik iš Prancūzijos delegacijos pusės. Amerikos delegacija ir drauge su ja Anglijos delegacija pilnutinai neparėmė net šių teisingų Tarybų Sąjungos reikalavimų. Užtenka pasakyti, kad JAV delegacija pasiūlė į reparacijas Tarybų Sąjungai sumą įtraukti vertę tų karo laivų, kurie skiriami Tarybų Sąjungai iš italų laivų trofejų, nors dar Berlyno konferencijoje, svarstant Vokietijos klausimą, Amerikos, Anglijos ir TSRS vyriausybės pripažino esant teisinga žiūrėti priešų karinių jūrų laivyną, kaip į trofejus, neįtraukiamus į reparacijas sąskaitą. Svarstant reparacijų klausimą mes jau ne pirmą kartą susiduriame su tokia padėtimi, kada šalių, nepatyrusių prieš įsiveržimo savoje teritorijoje, atstovai preina prie šio klausimo ne taip, kaip Tarybų Sąjunga. Negalima iš tikrųjų suvesti reikalą į užuojautos žodžius nukentėjusių nuo svetimų šalių įsiveržimo tautų atžvilgiu ir tuo pat metu kelti šūkius „pamišti apie reparacijas“. Tai tik iš naujo patvirtintą rusišką patarimą teisingumą, — kad „sotusis alkaną neatjaus“. Tuo tarpu, iš oficialių pareiškimų Italijos spaudoje yra žinoma apie tas didžiules okupacinių išlaidų sumas, kurias kelia Italija Anglijos bei JAV naudai. Net nedidelio tos okupacinių išlaidų sumos, skaičiuojamos keliais milijardais dolerių, sumažinimo užtektų tam, kad Italija įvykdytų Tarybų Sąjungos reparacinius reikalavimus. Iš kitos pusės, mums gerai žinoma, kad Italijos pramonė reikalinga užsakyti. Tarybų Sąjungos iškeltų reparacinių reikalavimų įvykdymui suteiktų Italijos pramonei esminių užsakymus eilei metų, nesudarydamas didelio apsinikinimo Italijos valstybės biudžetui. Bet kažin kodėl iš amerikiečių bei anglų pusės svarbiausi prieštaravimai daromi kaip tik prieš tai, kad Italija įvykdytų reparacijas prekių tiekimą Tarybų Sąjungai sąskaita. Pareiškimas, esą, palašas Italijos pramonės tiekimai vyks Italijos finansavimo iš JAV bei Anglijos pusės sąskaita, neturi jokio pagrindo. Iš kitos pusės, negalima laikyti esant teisinga, kad į Italijos pramonę būtų žiūrima, kaip į pajungtą amerikiečių ir britų

pramonės sluoksnių interesams. Italijos tautinė pramonė turi turtingą praeitį ir dabar jai turi atsiverti naujos, svarbios išsivystymo perspektyvos. Jei mūsų netrukdytų, Tarybų Sąjunga ir Italija be ypatingų sunkumų susitars reparacijų klausimu. Buvusių ITALIJOS KOLONIJŲ klausimui buvo skiriama daug dėmesio tiek Londono, tiek Paryžiaus ministrų pasitarimuose. Mes neėmėme primygtinai reikalauti, kad Tarybų Sąjungai, vienai ar bent kad ir drauge su Italija, būtų perduota globoti keleriems metams Tripolitanią, nors tai turėtų didele reikšmę tarybiniam prekybos laivams Viduriniojo jūros keliuose bei pilnutinai užtikrintų Tripolitanijos tautinės nepriklausomybės įvedimo interesus per trumpą laiką. Tarybų Sąjunga, kaip ir Prancūzija, pripažino esant pageidaujama, kad buvusios Italijos kolonijos pereitų į globą pačios Italijos, kuri, tapusi dabar demokratine valstybe, galėtų, Suvienytųjų Nacijų Organizacijai vadovaujant, įvykdyti šių šalių paruošimo tautinė nepriklausomybę uždavinį. Šisai pasiūlymas pradžioje buvo paremtas ir Amerikos delegacijos, kuri, tačiau, greit atsisakė nuo tos pozicijos, pasirūmusi britų delegacijos prieštaravimu. Dėl to Italijos kolonijų likimo klausimas liko neišspręstas, o Tarybų Sąjungos nuolaidos šiuo klausimu negavo tinkamo įvertinimo bei teisingo pripažinimo. Buvusių Italijos kolonijų klausimu ypač kritiškai, kad amerikiečių ir britų delegacijos veikė paprastai susitarusios savo tarpe, nors tai ir prieštaravo kitų šalių teisėtiems interesams. Paryžiaus pasitarime buvo iškeltas Britanijos projektas, pagal kurį beveik visos Italijos kolonijos faktiškai turėjo pereiti į Anglijos kontrolę. Buvo siūloma paskelbti Libijos, apimančios Tripolitanią bei Kirenaiką, „nepriklausomybę“, bet neatitraukus britų kariuomenės iš tos teritorijos. Taip pat buvo siūloma sudaryti „Didžiąją Somaliją“, įjungiant į ją Italijos Somaliją ir dvi teritorijas Etiopijos sąskaita (Ogadeną ir užrezervuotas teritorijas), perduvus „Didžiąją Somaliją“ Didžiosios Britanijos globai. To (Nukelta į 2 psl.)

V. M. Molotovo pareiškimas

tarybinės spaudos atstovams dėl Užsienio Reikalų Ministrų Tarybos Paryžiaus pasitarimo rezultatu

Atkelta iš 2 psl.

kiū būdu, kolonijinė Didžiosios Britanijos imperija įgytą naują savo teisių išplėtimą Šiaurės ir Rytų Afrikoje. Kaip matome, pastarasis pasiūlymas buvo padarytas ne tik nugalėtos Italijos sąskaita, bet ir Etiopijos, esančios, kaip žinia, Suvienytųjų Tarybų Organizacijos narių, sąskaita. Panašius planus įgyvendinimas prieštarauja teisiškai ir moraliai, nepaisant to, kad šiuo metu Italijos kolonijose, kaip ir Etiopijoje, esančios, kaip žinia, Suvienytųjų Tarybų Organizacijos narių, sąskaita. Panašius planus įgyvendinimas prieštarauja teisiškai ir moraliai, nepaisant to, kad šiuo metu Italijos kolonijose, kaip ir Etiopijoje, esančios, kaip žinia, Suvienytųjų Tarybų Organizacijos narių, sąskaita.

Anglii — amerikiečių kaip žinia, Prancūzijos delegacijos iniciatyva pasitarime mas per prasiūlymus metus vyzdžiai, su klausimais dėl Vokietijos kapitullacijos. Vsių Italijos kolonijų klausimas, kietios klausimas. Prancūzija Reikia manyti, jog tasai patikrinimas padės tiksliai įvykdyti reikalavimus atskirti nuo Vokietijos kapitullacijos sąlygoms ir paruošti tolesnes priemones saugumo Europoje užtikrinimo interesais.

ginkluotųjų pajėgų nuginklavi- rlausybei. Taip pasirodė, kad pasitarimo metu prasiūlymas, su klausimais dėl Vokietijos kapitullacijos. Vsių Italijos kolonijų klausimas, kietios klausimas. Prancūzija Reikia manyti, jog tasai patikrinimas padės tiksliai įvykdyti reikalavimus atskirti nuo Vokietijos kapitullacijos sąlygoms ir paruošti tolesnes priemones saugumo Europoje užtikrinimo interesais.

Tik Parvžiaus pasitarimo už- darymo išvakarėse p. Birnsas pasiūlė dar vieną projektą — šį kartą buvo pasiūlytas projektas sušaukti šių metų lapkričio mėnesį sąjungininkų konferenciją taikos sutarėiai su Vokietija apsvartyti. Šis pasiūlymas buvo juo labiau netikėtas, kad ligi šiol nei p. Birnsas ir niekas kitas nepadarė jokių pasiūlymų dėl tokios taikos sutarties, jau nekalbant apie tai, kad neegzistuoja jokia Vokietijos vyriausybė, su kuria būtų galima sudaryti taikos sutartį. Ryšium su šiuo klausimu priminti, jog Tarybinės Vyriausybės galva J. V. Stalinas dar prieš tai konferencijoje buvo padaręs pasiūlymą sukurti kokią nors centrinę visos Vokietijos administraciją. Kiti Berlyno konferencijos dalyviai tuomet pasisakė prieš šio klausimo svarstymą. Nuo to laiko šis klausimas nekieno nebuvo keliamas. Tokiaip džiaiesant, kad p. Birnsas pasiūlymas susausti konferenciją taikos sutarėiai su Vokietija apsvartyti negalėjo būti priimtas Parvžiaus pasitarime. Tasai klausimas, suprantama, taip pat negalės būti išspręstas paskubomis.

APIE KĄ KALBA PARYŽIAUS PASITARIMO REZULTATAI?

Pasitarimo rezultatai rodo, kad svarstant panašius penkis taikos sutarėjų projektus, pasireiškė kai kurie nesutarimai tarp vyriausybių, kurioms tenka atsakomybė už šią sutarėjų paruošimą. Čia pasirodė, kad taikos sutarėjų su Rumunija, Bulgarija, Vengrija ir Suomija projektų srityje, kur svarbiausia atsakomybė, netarai tenka Tarybų Sąjungai, beliko kai kurie naumonių skirtumai, kurių nereikia perduoti. Gi dėl taikos sutarėjų su Italija projektų, dar nėra net ir užuomazgų vyriausybių, su kuria būtų galima sudaryti taikos sutartį. Štai kodėl tarybinė delegacija padarė kitokį pasiūlymą. Ji nurodė, kad prieš kalbant apie naują sutartį dėl Vokietijos nuginklavimo bei demilitarizacijos, reikia patikrinti, kaip įvykdyti ankstyvesni sąjungininkų nutarimai dėl Vokietijos nuginklavimo atlikimo. Tasai pasiūlymas pagaliau ir buvo priimtas. Ir dabar Kontrolynė Taryba Vokietijoje svarsto praktiškus žygius tokiai komisijai sukurti, kuri patikrintų visose Vokietijos okupacijos zonose — kaip būtent tikrovėje buvo atliktas Vokietijos

ginkluotųjų pajėgų nuginklavi- rlausybei. Taip pasirodė, kad pasitarimo metu prasiūlymas, su klausimais dėl Vokietijos kapitullacijos. Vsių Italijos kolonijų klausimas, kietios klausimas. Prancūzija Reikia manyti, jog tasai patikrinimas padės tiksliai įvykdyti reikalavimus atskirti nuo Vokietijos kapitullacijos sąlygoms ir paruošti tolesnes priemones saugumo Europoje užtikrinimo interesais.

Tik Parvžiaus pasitarimo už- darymo išvakarėse p. Birnsas pasiūlė dar vieną projektą — šį kartą buvo pasiūlytas projektas sušaukti šių metų lapkričio mėnesį sąjungininkų konferenciją taikos sutarėiai su Vokietija apsvartyti. Šis pasiūlymas buvo juo labiau netikėtas, kad ligi šiol nei p. Birnsas ir niekas kitas nepadarė jokių pasiūlymų dėl tokios taikos sutarties, jau nekalbant apie tai, kad neegzistuoja jokia Vokietijos vyriausybė, su kuria būtų galima sudaryti taikos sutartį. Ryšium su šiuo klausimu priminti, jog Tarybinės Vyriausybės galva J. V. Stalinas dar prieš tai konferencijoje buvo padaręs pasiūlymą sukurti kokią nors centrinę visos Vokietijos administraciją. Kiti Berlyno konferencijos dalyviai tuomet pasisakė prieš šio klausimo svarstymą. Nuo to laiko šis klausimas nekieno nebuvo keliamas. Tokiaip džiaiesant, kad p. Birnsas pasiūlymas susausti konferenciją taikos sutarėiai su Vokietija apsvartyti negalėjo būti priimtas Parvžiaus pasitarime.

Kareivis sakoma, kad sunti išvesti ribą tarp saugumo siekimo ir ekspansijos siekimo. Tiesai, kartais tatau suntu padaryti. Pavyzdžiui, kokių Jungtinių Amerikos Valstybių saugumo interesų diktuojami reikalavimai dėl karinių būrių išsivadų saugoje? Matoma, reikalas čia liečia visai ne Jungtinių Valstybių saugumą užtikrinimą, o visai kitos rūšies siekimus. Pasaulinio spaudoje perplaityta pranesimais apie tai, kad kai kurie siuoksniai Jungtinės Valstybese, besiblokuodami su savo draugais Didžiojoje Britanijoje, siekia sukurti karines jūrg bei karines oro bazes visose žemes rutulio dalyse — kamioje ir Atlanto vandenynų salose, Vakarų ir Rytų pusrutulio valstybių teritorijose. Ne veltui kai kuriuose šalyse vienos stipriųjų valstybių pasaulinio imperalistinio viešpatavimo siekėjai dabar įgijo didelį svorį ir, nesivarždami oficialia senatoriaus bei deputato pagudetimi, tramituoja apie savo ekspansionistinius tikslus, skatindami naujus agresyvius karus, lengvabūdiškai nesisikaitydami su imperialistinės Vokietijos ir jos pasaulinio viešpatavimo planu neslovingo kracho pamokomis. Atėitis dabar ne šiuo ponų puseje, o puseje tų tautų, kurios, kaip ir Tarybų Sąjunga, siekia tvirtos taikos ir

(Nukelta iš 3 psl.)

ITALIJOS — JUGOSLAVIJOS SIENOS BEI TRIESTO klausimas taip pat reikia prisikurti prie pagrindinių Paryžiaus pasitarimo problemų. Tik Tarybine delegacija šiuo klausimu palaikė Jugoslaviją. Jugoslavijos pretenzijų į Julijos Kraunę teisingumą, niekas negalėjo paminėti, niekas negalėjo paminėti, niekas negalėjo paminėti. Tiesa, Tarybinė delegacija šiuo klausimu palaikė Jugoslaviją. Jugoslavijos pretenzijų į Julijos Kraunę teisingumą, niekas negalėjo paminėti, niekas negalėjo paminėti, niekas negalėjo paminėti.

Didelis dėmesys buvo skirtas klausimui dėl „SUTARTIES KOMISIJOS“ sudarymo Italijoje iš JAV, Anglijos, TSRS ir Prancūzijos atstovų. Amerikiečių projektu „Sutarčių komisija“ turi per 18 mėnesių po taikos sudarymo vykdyti tokias funkcijas, kurios darys dėl karinių klausimų, reparaacijų, restitucijų, karinių nusikaltimų ir t. t. Čia dar buvo siūlyama, kad Komisija turėtų tiek vykdomuosius, tiek ir teisiojo įgaliojimus, t. y., turėtų išimtinai placiai teisės užsienio demokratines valstybės teritorijose. Jos nepaprastai platus įgaliojimai prieštarauja Italijos valstybės suverenitetui, kuriai po taikos sutarties pasirašymo turi būti atviras kelias įstoti į Suvienytųjų Tarybų Nacijų eiles. Tarybė ne delegacija laike, kad Komisijos sudarymas tiek su ekonomine, tiek ir teisiojo įgaliojimai primintų kažką panašaus į kapitullacijos režimą Italijai, kas jokiū būdu nesiderina su Italijos valstybinio suvereniteto principu. Iš mūsų pusės buvo nurodoma ir į tai, kad tokios Komisijos įsteigimas prieštarauja pasiūlymui palengvinti paliaubų sąlygas, kurios buvo pasirašytos Paryžiuje. Nepavyko sustarti ir šiuo klausimu. Reikia tačiau tikėtis, kad tolesni svarstymai įtikins šio pasiūlymo autorius netikslingu reikalauti „Sutarčių komisijos“ sudarymo.

Negalima sumažinti ir sutarties su Italija EKONOMINIŲ KLAUSIMŲ reikšmės. Juo labiau, kad kitose taikos sutartyse kyla analoginiai ekonomini pobūdžio klausimai. Taikos sutarėjų ruošimo procese pasireiškė tendencija, pavojinga karui nusipnntoms šalims, kas-

Antrasis demokratinų Amerikos lietuvių suvažiavimas

Antrojo pasaulinio karo metu Amerikos lietuvių suaukštinę Pirmąjį demokratinį Amerikos lietuvių suvažiavimą, įvykusį Niujorke. Pirmasis suvažiavimas iškėlė šūkių padėti Tarybų Lietuvos žmonėms išsivaduoti iš žiaurios nacių okupacijos, rinkti Amerikoje medžiaginę paramą kovojančiai Lietuvos liaudžiai, Raudonosios Armijos lietuviškųjų dalinių kariams.

Pasibaigus antrajam pasauliniam karui, Pitsburge buvo suaukštintas antrasis demokratinis Amerikos lietuvių suvažiavimas, kuriame dalyvavo 354 delegatai nuo daugiau kaip 200 draugijų ir organizacijų, atstovaujančių apie 200.000 organizuotų žmonių.

Suvažiavimas apšvarstė ekonominės padėties normalizavimo klausimą ir vieninai pritarė demokratinį visos Amerikos sluoksnių reikalavimams, pastatytiems kongresui: pakelti darbininkų atlyginimą, užtikrinti visiems pastovų darbą.

Dėl Anglijos — Irano naftos kompanijos darbininkų streiko

TEHERANAS. V. 26 d. komisijai, dėl skubaus darbo (Tass). Gegužės mėn. 25 d. rytą pasibaigė 14 dienų trukęs naftos pramonės darbininkų streikas AGA Džareje. Streikas pasibaigė pilnutine darbininkų pergale. Anglijos — Irano naftos kompanija įsipareigojo išmokėti darbininkams už darbų už streiko dienas ir pradėti derybas su prifašingų centro tarbos atstovais, dalyvaujant į Chueistaną pasiūstai

Atidaryti Tarybų Lietuvos kurortai

Šiomis dienomis Lietuvos kurortai atidarė respublikos darbu žmonių sanatorijas ir poilsio namus. Žymiausieji Lietuvos kurortai — Druskininkai, Birštonas, Likėnai ir kiti jau priėmė pirmąją partiją ligoniu, kurių tarpe Tevynės karo invalidių, atvykusių iš pailsėti.

DANIJOS RIKSDAGAS PRIĖMĖ ĮSTATYMĄ PRIEŠ STREIKUS

KOPENHAGA, gegužės mėn. 27 d. (Tass). Šiomis dienomis ministras pirmuinkas Knudas Kristeussenas pasiūlė folketinge (atstovų rūmai) įstatymo projektą apie tai, kad tarpininko pasiūlymų konflikte tarp įmonininkų ir juodadarbių būtų suteikta įstatymo galia. Įstatymo projektas turėjo tikslą nutraukti juodadarbių streiką.

Įstatymo projektas buvo priimtas konservatorių, radikalų ir socialdemokratų partijų atstovų balsais. Prieš įstatymą balsavo komunistai ir „Teisųjų sąjungos“ partijos nariai.

Įstatymo projektas taip pat buvo priimtas landstinge (aukštieji rūmai). (ELTA).

GELEŽINKELININKŲ STREIKUI JAV PASIBAIGUS

NIUJORKAS, gegužės mėn. 27 d. (Tass). Junaited Pres agentūros korespondento pranešimu iš Vašingtono, karinio transporto valdybos direktorius Džonstonas pareiškė, kad gegužės mėn. 26 d. vyriausybė paskelbė, jog ji atsisako kontroliuoti geležinkelius. Vyriausybė palieka veikti įsakymą apie keleivių pervežimų sumažinimą 25% ryšium su anglies pramonėje vykstančiu streiku.

Gegužės mėn. 26 d. geležinkelių savininkų atstovai, garvežių mašinistų profsąjungos pirmininkas Džonstonas ir geležinkelių konduktorių profsąjungos pirmininkas Usjtnis pasirašė vieneriems metams sutartį, numatančią padidinti atlyginimą 18,5 cento per valandą, nekeičiant darbo sąlygų taisyklių. (ELTA).

PRANEŠIMAS

apie pieno paruošų plano vykdymą Rokiškio apskrityje iki š. m. gegužės mėn. 30 d.

Et. Nr.	Valsčių pavadinimas	Pristatyta pieno proc.	6. Obelių
1.	Panemunėlio	13	7. Kamajų
2.	Panemunio	13	8. Svėdasų
3.	Južintų	13	9. Rokiškio
4.	Pandėlio	12	10. Juodupės
5.	Skapiškio	10	

Bendrai:

Japonijos komunistų partijos pareiškimas dėl naujosios Japonijos vyriausybės

TOKIO (Tass). Dzindzi Cudalį socialistų partijos lyderių agentūros pranešimu, Japonijos komunistų partija gegužės mėn. 23 d. pareiškime naująją Japonijos vyriausybę vadina antruoju reakciniu kabinetu ir nurodo, kad siekiant išgelbėti tautą nuo bado Josido kabinetas turi būti nuverstas demokratinio liaudies fronto.

Komunistai smerkia liberalų partiją už blokavimąsi su „progresyvia partija“ bei biurokratais, nepaisant bendram keiturių partijų komitetui duotojo įsipareigojimo to nedaryti. Japonijos kmpartija smerkia

Tarybinių kino filmų apžiūra Belgrade

BELGRADAS, gegužės mėn. 25 d. (Tass). Gegužės mėn. 22 deputatai, Serbijos, Chorvatos, TSSRS ambasadorius Jugoslavijoje drg. Lavrentjevas surengė visuomeninę tarybinių filmų apžiūrą. Bavo padekonstruoti dokumentinis filmas „Jugoslavija“ skirtas dvi vyriškai Jugoslavijos liaudies kovai, ir meninis filmas „Sveika, Maskva!“.

Apžiūroje dalyvavo meršalas Tito, daktaras Ribaras, vyriausybės nariai, Liaudies

BOLŠEVIKŲ PARTIJA KOVOJE DĖL PROLETARIATO DIKTATŪROS

(Pasikalbėjimas apie antrąjį VKP(b) istorijos etapą)

(III dalis)

Sukiūčiai kovojo su carizmo gnyneiais, suimdavo caro ministrus ir generolus. Kariuomenės perėjimas į darbininkų pusę greit nulėmė caro autokratijos likimą. Vasario mėn. 27 d. autokratija buvo nuverstas.

Tokia greitai vasario mėnesio revoliucijos pergalė paaiškina tu, kad, pirma, revoliucijos pradininku buvo proletariatas ir, antra, kad proletariatas savo kovoje rėmėsi 1905 metų revoliucijos patyrimu.

Vasario mėnesio buržuazinės demokratinės revoliucijos pergalė pakėlė sąlygas šalyje ir iškėlė bolševikų partijai naujus uždavinius.

Koksai buvo tų naujų sąlygų ypatingumas ir kokie uždaviniai išliko bolševikų partijai?

Svarbiausias naujų sąlygų ypatingumas buvo tas, kad vasario revoliucijos pergalė su-

atėjo — tikslu pasislėpti nuo mobilizacijos — daug įvairių smulkiių savininkų, amatininkų, krautvininkų, svetimų proletarių psichologijai. Tie smulkūs buržuaziniai darbininkų pastuoksniai taip pat palaikė taikstytojus — menševikus bei eserus.

Dviejų valdžių susidarymas buvo neįprastas reiškinys. Revoliucijų istorijoje dar nebuvo tokio atsitikimo. Dviejų valdžių susidarymas reiškė, kad revoliucija negali sustoti ir nesustos ties tuo, kas atsiekta, o vystysis toliau. Buržuazija stengėsi išnaudoti liaudies pergalę prieš carizmą, savo valdžiai sustiprinti ir kariai toliau tęsti, o darbininkai ir valstiečiai įvykdė revoliuciją tikslu nutraukti imperialistinį karą ir pasiekti taikos, žemės, duonos, laisvės. Bet kadangi valdžia buvo laikinosios vyriausybės rankose o toji vyriausybė buvo Tarybų palaiykimas, tai darbininkai ir valstiečiai negavo nei taikos, nei žemės, nei duonos. Todėl būdelsiant apginkluoti darbinin-

sinės kovos paastėjimas šalyje ir buržuazinės demokratinės revoliucijos peraugimas į socialistinę revoliuciją.

Vasario mėnesio revoliucijai laimėjus, bolševikų partija, kuri tuo metu tepriekaitė 40—45 tūkstančius kovoje užsigrabinusių partijos narių, išėjo iš pogrindžio ir pertvarkė savo organizacijas demokratinio centralizmo pradais. Perėjimas į legalią padėtį parodė nesutartinumą partijos tarpe. Partijos dauguma, su ka tik iš ištrami mo grįžusių draugu Stalinu priešakyje, gynė tikrąją bolševikų nepasitikėjimo laikinąjį vyriausybę liniją, demaskavo menševikų bei eserų taikstymąsi, stėjo prieš karo teismo šalininkus, kvietė prie aktyvios kovos dėl taikos, prieš imperialistinį karą. Draugas Stalinas savo straipsniuose „Pravdoje“ kvietė darbininkų klasę ir valstiečius pribaugti carizmo jėgas, toliau stumti revoliuciją, vystyti ir stiprinti darbininkų ir valstiečių sąjungą, stiprinti Tarybas, nedelsiant apginkluoti darbinin-

kus, kurti darbininkų gvardiją. Gi nežymi mažuma (Kamenevas, Rikovas, Bubnovas, Nagness ir kai kurie kiti) laikėsi pusiau menševikinės pozicijos — remti laikinąją vyriausybę. Dalis partinių darbuotojų, politiškaai atsilikusių ligus metu būdami kalėjimuose bei užmūmimo, svyravo.

Carizmą nuvertus, partija buvo reikalinga nauja orientacija. Tai orijentiruote ir doro Leniną savo pagarsėjusiuo Balandžio težese. Lenino Balandžio težės — tai geniali plausis bolševikų kovos dėl perėjimo nuo buržuazinės demokratinės revoliucijos prie socialistinės revoliucijos. Vasario mėnesio revoliucijos partija buvo paruošta šiam uždavinui išspręsti. Kaip žinia, Leniną dar 1905 m. partijos strateginį planą buržuazinės demokratinės revoliucijai praugti į socialistinę revoliuciją. Balandžio težese Lenino pateiktai jau konkretų, teorinai pagajstą planą perėjimo nuo buržuazinės demokratinės revoliucijos prie socialistinės revoliucijos. (B d.)

Atsakingas redaktorius P. Griškevičius